

PROF. UCZ. DR HAB. MACIEJ BAŁA

FILOZOFIA JAKO ĆWICZENIA DUCHOWE CZ. 1

Webinarium do obejrzenia: <https://filozoficzne.pl/?p=2324>

Filozofia

Czy filozofia to...

- ◆ **Nauka dla wybrańców?** Tajemnicza, abstrakcyjna, nieużyteczna...
- ◆ A może **filozofowanie to po prostu wymądrzanie się** „O, znalazł się filozof!”

Ale filozofia ...

- ◆ Od czasu do czasu zastanawiamy się nad tymi ważnymi sprawami. I to rozważanie, tę refleksję nad ważnymi i bardzo ważnymi sprawami zwykliśmy nazywać filozofowaniem. Filozofia dotyczy każdego z nas i dlatego wydaje się prosta i zrozumiała. Znakomity filozof polski, Stefan Świeżawski, pisze: *„Uprawiamy więc filozofię - przednaukową lub naukową - ilekroć stajemy oko w oko wobec Pytań fundamentalnych, dotyczących całej rzeczywistości lub jej różnych odcinków - i gdy usiłujemy sami znaleźć właściwą odpowiedź na te pytania, albo stawiać Pytania dalsze, otwierające głębsze i nieznanne do tej pory perspektywy”* (S. Świeżawski).
- ◆ Związana jest ze niejednokrotnie ze zdziwieniem (Kto się nie dziwi, nie kocha naprawdę mądrości), wątpienie (aby czy na pewno to prawda...), ale również z bólem, sytuacjami granicznymi.
- ◆ To umiłowanie mądrości (ważne pytanie, doświadczenie, poszukiwanie tego co trwałe).
- ◆ Ale również mądrość miłowania (Levinas), czy my potrafimy dobrze, mądrze kochać?

Doświadczenie (propozycja J. Greischa)

- ◆ Zmaganie się z zagrożeniem, bólem. Wtedy nabieramy doświadczenia.
- ◆ Przejście do innej rzeczywistości (koncepcja religijna).
- ◆ Nauka. Opiera się bowiem na eksperymentach. Ale czy nauka daje odpowiedź na wszystkie nasze pytania?
- ◆ Cały świat naszych wewnętrznych przeżyć.

POPULARYZACJA FILOZOFII I JEJ ZNACZENIA DLA SPOŁECZEŃSTWA.
PROGRAM MINISTERSTWA EDUKACJI I NAUKI -
SPOŁECZNA ODPOWIEDZIALNOŚĆ NAUKI.

- ◆ *Filozofia uczy jak dobrze żyć.* Np. powrót do cnót rozumianych jako stałość, sprawność w czynieniu dobra. Czy dobre życie=szczęśliwe życie?
- ◆ *Filozofia jako sztuka umierania.* Śmiertelność jest podstawową kondycją człowieka? Czy da się ją przekroczyć, np. przez rozwój medycyny?
- ◆ *Filozofia jako sztuka dialogu.* (Z samym z sobą, z innymi, ze światem).
- ◆ *Filozofia jako sztuka czytania.* Jak siebie rozumieć dzięki wielkim tekstom. Zawsze jesteśmy zakorzenieni w kulturze, ona pozwala nam się lepiej zrozumieć.

Duchowość

- ◆ Duchowość to nasze doświadczania pozwalające na zmaganie się z cierpieniem i ze śmiercią. Dlatego duchowość to nie tylko moralność rozumiana jako odniesienie człowieka do siebie i innych (L. Ferry).
- ◆ Religijność powinna zawierać duchowość (choć bywa, że jej nie ma), ale duchowość może być też niereligijna.
- ◆ Elementy duchowości wg R. Piedmonta:
  - *Spełnienie w modlitwie* – spełnienie się w modlitwie lub medytacji, niekoniecznie religijnej)
  - *Uniwersalność* – wiara w jednoczącą naturę życia.
  - *Poczucie więzi – harmonia z innymi*
  - *Tolerancja paradoksów* – zdolność do myślenia w terminach „i tak, i tak”, a nie „albo-albo” oraz tolerowania sprzeczności i niespójności.
  - *Nieosądzanie* – akceptowanie życia i innych ludzi na ich warunkach.
  - *Pełne odczuwanie* – pragnienie pełnego przeżywania każdej chwili, przyjmowanie doświadczeń życiowych jako okazji do radości i rozwoju.
  - *Wdzięczność* – naturalne poczucie wdzięczności.